

קבהט צגארגאווי ואח'
ע"י ב"כ עו"ד טל חסין ואח'

וע"י ב"כ עו"ד מיכל פומרנץ
מרח' מקווה ישראל 8, תל אביב 6511403
טל': 03-5619666; פקס: 03-6868596
דוא"ל: Michal@pomeranz-law.co.il

העותרים

נגד

1. שרת התחבורה והבטיחות בדרכים

2. משרד התחבורה והבטיחות בדרכים

על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 073-3925089; פקס: 02-6467011

המשיבים

תגובה מטעם המשיבים

1. בהתאם להחלטת כבוד השופט י' כשר מיום 31.7.2025, לארכה שניתנה, ולקראת הדיון הקבוע ליום 8.7.2026, מתכבדים המשיבים להגיש את תגובתם המקדמית לעתירה.

2. עניינה של העתירה בבקשה לאפשר לאוכלוסיית מבקשי המקלט השוהים בישראל תחת מדיניות אי-הרחקה ואוחזים ברישיונות זמניים לשיבת ביקור לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן – **חוק הכניסה או החוק**), לקבל רישיונות נהיגה ברכב. לטענת העותרים, מניעת רישיון נהיגה מזרים המחזיקים ברישיונות זמניים לשיבת ביקור מכוח סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה פוגעת בזכויות היסוד שלהם - לתנועה, לתעסוקה, לבריאות, לשוויון ולכבוד.

לפיכך מבקשים העותרים כי בית המשפט הנכבד יורה למשיבים, בזו הלשון:

"בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבים לבוא וליתן טעם מדוע לא ייקבע כי מבקשי מקלט המתגוררים בישראל שנים ארוכות וחוסים תחת מדיניות אי הרחקה, ואשר מחזיקים ברישיון ישיבה מכוח סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952, יוכלו לגשת למבחני התיאוריה, ללמוד נהיגה, להיבחן במבחן הנהיגה המעשי ולקבל רישיון נהיגה ברכב".

3. להלן תוצג עמדת המשיבים.

4. פקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן – **הפקודה**), והתקנות שהותקנו מכוחה - תקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן – **התקנות**), קובעות כי נהיגה ברכב מנועי כפופה להחזקת רישיון נהיגה תקף הניתן מאת רשות הרישוי. האיסור הכללי על נהיגה ללא רישיון מעוגן בסעיף 10(א) לפקודה, כדלקמן:

"לא ינהג אדם רכב מנועי אלא אם הוא בעל רישיון נהיגה תקף לרכב מאותו סוג, שניתן על פי פקודה זו, ולא ינהג אדם אלא בהתאם לתנאי הרישיון זולת אם פוטר מחובת רישיון נהיגה ובמידה שפוטר".

5. תקנות התעבורה קובעות הוראות לעניין הנפקת הרישיון על ידי רשות הרישוי. תקנה 4(א), העוסקת במתן "תעודות", כאשר "תעודה" מוגדרת בתקנה 1 כ"רישיון, היתר, אישור או פטור", קובעת במפורש כי:

"הרשות רשאית, לפי שיקול דעתה, לתת תעודה או לסרב לתתה, לחדשה או לסרב לחדשה, ורשאית היא להתנות בה תנאים, להוסיף עליהם או לשנותם, בדרך כלל או לסוג מסוים או למקרה מיוחד, להגביל את תקופת תקפה, להתלותה ולבטלה, זולת אם יש בפקודה או בתקנות אלה הוראה אחרת".

6. לצד זאת, קובעת תקנה 221א תקנות התעבורה הסדר לעניין מתן רישיון נהיגה לזרים, כדלקמן:

"מי שאיננו תושב ישראל, לא ילמד נהיגה ברכב מנועי על ידי נהיגת רכב בדרך ולא יבחן בבחינת נהיגה עיונית או מעשית, אלא אם כן יש בידו רישיון ישיבה בישראל".

7. הגדרתו של המונח "תושב ישראל" נשענת על תקנה 170 לתקנות התעבורה, המפנה בתורה לסעיף 1(א) לחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, המגדיר "תושב" כ"מי שנמצא בישראל כאזרח ישראלי או על פי אשרת עולה או תעודת עולה או על פי רישיון לישיבת קבע". בצד זאת, ולעניין מבקש שאינו "תושב ישראל" כאמור, מתנה תקנה 221א את לימוד הנהיגה והגישות לבחינות בכך שיהא בידו "רישיון ישיבה בישראל". מונח זה מוגדר אף הוא בתקנה 170, ומשמעו "רישיון ישיבה לפי סעיף 2(א)(1) עד (4) לחוק הכניסה לישראל", כלומר המונח אינו כולל רישיון 2(א)(5).

8. יצוין למען שלמות התמונה כי רישיונות זמניים לישיבת ביקור לפי סעיף 2(א)(5) לחוק מונפקים כיום למסתננים החוסים תחת מדיניות אי-ההרחקה. בכפוף להיעדר שינוי המדיניות, המסתנן פונה עם תום תוקף רישיונו בבקשה להנפקת רישיון חדש בעבורו. יצוין כי רישיונות זמניים לישיבת ביקור מוגדרים בחוק כ"רישיון זמני לישיבת ביקור למי

שנמצא בישראל בלי רישיון ישיבה וניתן עליו צו הרחקה". עוד יצוין כי בחלוף השנים חלק ניכר מהמסתננים בחר לפנות ולהגיש בקשה לקבלת מקלט מדיני בישראל.

עמדת המשיבים

9. לעמדת המשיבים, במישור העקרוני, בחינת סוגיית מתן רישיונות הנהיגה למבקשי מקלט החוסים תחת מדיניות אי הרחקה ואשר אוחזים ברישיונות זמניים לישיבת ביקור לפי סעיף 2(א)(5) לחוק נגזרת, לצד שיקולים מקצועיים-תחבורתיים, מן המדיניות כלפי אוכלוסיית הזרים בכלל ומבקשי מקלט השוהים בישראל וחוסים תחת מדיניות אי הרחקה בפרט. כידוע, לממשלה שיקול דעת רחב בנושאים אלה, אשר בית המשפט הנכבד ייטה שלא להתערב בו אלא במקרים חריגים. סוגיית רישיונות הנהיגה לבקשי מקלט המתגוררים בישראל שנים ארוכות וחוסים תחת מדיניות אי הרחקה, ומחזיקים ברישיון ישיבה מכוח סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, היא אפוא סוגייה הטעונה הכרעה של הדרג המדיני.

וידגש, כפי שנקבע על ידי בית המשפט הנכבד בבג"ץ 5539/05 **גדיר עטאללה נ' שר הביטחון** (3.1.2008), אשר עסק במתן רישיונות נהיגה לפלסטינים המחזיקים בהיתרי שהייה זמניים במסגרת הליכי איחוד משפחות (היתרי מת"ק), במסגרת המדיניות של מתן רישיונות נהיגה, רשאי שר התחבורה לשקול גם שיקולים "לבר-תחבורתיים", כדלקמן:

"בנוסף, לא יכול להיות ספק שהשר רשאי לשקול אף שיקולים רחבים יותר מאשר שיקולים "תחבורתיים" גרידא. הדברים נכונים לגבי כל רשות מינהלית שיש לה סמכות הנוגעת לתחום מסוים. נביא דוגמה שתסביר העניין. בבג"ץ 612/81 **סלים שבו נ' שר האוצר**, פ"ד לו(4) 296 (1982) (להלן – **פרשת שבו**) עלתה שאלת סמכותו של אגף המכס והבלו להטיל איסור על ייבוא כלי רכב על ידי תושב הארץ. העותר טען כי האיסור אינו תקף, שכן הוא נבע משיקולים של שלום הציבור ובטיחות בדרכים וכי שיקולים אלה הינם זרים ככל שמדובר במכס ובמיסוי. בדחותו את העתירה קבע השופט ג' כך:

"כבר נפסק בעבר, כי אין פסול בכך שזרועותיה השונות של הרשות המבצעת פועלות תוך התחשבות בשיקולים ציבוריים כלליים, אף אם אלה חורגים מנושאי התחום הספציפי, עליו הן מופקדות" (שם, בעמ' 301).

לפיכך, אף לא נמצא פגם בכך ששר התחבורה (שנטל את סמכויותיו של המפקח על התעבורה) התחשב בשיקולים הנוגעים לפגיעה ברגשות הדת (בג"ץ 5016/96 **ליאור חורב נ' שר התחבורה**, פ"ד נא(4) 1, 36 (1997)), ושהמפקח על התעבורה שקל שיקולים הנוגעים לזיהום ורעש לעניין הענקת רישיונות לקווי שירות למוניות (בג"ץ 635/95 **מוניות הדדים שרות רחובות ק. עקרון מזכרת בתיה בע"מ נ' שר התחבורה**, פ"ד נא(5) 723, 739 (בין האותיות ב-ג) (1997)).

10. בשים לב לדברים אלה, עמדת המשיבים כי בשלב זה יש לאפשר לדרג המדיני להשלים את בחינת מדיניותו העדכנית, טרם תוצג עמדת המדינה. בתוך כך, נעדכן כי לאחרונה התקיימה ישיבה נוספת בקרב גורמי המשיבים בעניין, ובמסגרתה התברר הצורך בגיבוש

עמדה עדכנית שיעשה לאחר קבלת עמדות עדכניות של משרדי הממשלה הרלוונטיים בשאלה מושא העתירה, על מנת שזו תיבחן על ידי שרת התחבורה, בשאלת הצורך בתיקון תקנות התעבורה כך שיכלול גם את רישיון זמני לשיבת ביקור מסוג 2(א)(5) לחוק.

11. לצד האמור, יצוין כי הסוגייה מושא העתירה מעוררת גם שאלות יישומיות-טכניות הקשורות ביכולת הזיהוי של מסתננים הדרושה לשם פיקוח ואכיפה. סוגייה זו הינה סוגייה מורכבת ומצריכה סנכרון בין מספר מערכות ממוחשבות של גופים שונים במדינה, ובהם משטרת ישראל, רשות האוכלוסין וההגירה ומשרד התחבורה; אשר בשלב זה, ובהיעדר הכרעה של מדיניות כאמור, טרם הושלמה.

12. מטעמים אלו, יבקשו המשיבים לשוב ולעדכן בעוד 90 ימים בדבר התקדמות גיבוש העמדה העקרונית וכן בדבר תוצרי העבודה המקצועית ביחס לסוגיית הזיהוי. עם זאת, נזכיר כי לצד המתיחות הביטחונית בימים אלו, בחודשים הקרובים אף צפויות להערך הבחירות לכנסת ה-26, וייתכן כי יהיה בכך בכדי להשליך על האפשרות להשלים את בחינת המדיניות העדכנית בסוגיה.

13. האמור בתגובה זו בכל הנוגע למשרד התחבורה נתמך בתצהירו של יוסף ניזרי מנהל אגף הרישוי במשרד התחבורה והבטיחות הדרכים.

היום, ג' בתמוז תשפ"ו, 18 ביוני 2026

מיה ציפון, עו"ד
עוזרת ראשית במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

רועי שויקה, עו"ד
ממונה על ענייני בג"צים
בפרקליטות המדינה